

شاملو بر ترازوی شبه روشنفکران

■ **رضا رازقانی**

مدتی پیش مجله ای منسوب به جریان های نوظهور شبه روشنفکری مصاحبه ای را منتشر کرد که در آن به یکی از اقطاب شبهه روشنفکران شاعر،مسئک، لقب دودوزه باز داده شده بود. در این مصاحبه رضا براهنی که خود یکی از سرسلسله های شبه روشنفکری به حساب می آید با لحنی تند و انتقادی نسبت به برخی از چهره های شاخص ادبیات و شبه روشنفکری همچون احمد شاملو ، به آذین ، هوشنگ ابتهاج (م الف سایه) و سیاوش کسریایی سخن گفتند .

هرچند این اولین باری نیست که رضا براهنی نسبت به شبه روشنفکران دیگر چنین موضعی را می گیرد و به آن ها می تازد اما باز هم نظرات او با حاشیه های متفاوتی همراه شد .

رضا براهنی در این مصاحبه به صراحت می گوید:
'احمد شاملو رسماً دودوزه سباز نبود . نمی توان این همه به سلطنت فحش داد و از حکومت پول گرفت این غیر ممکن ست"

در بخش دیگری از گفت وگو می گوید:
'به آذین به نظر من آدم مطلقاً خرفتی بود و بدتر از او سایه و کسریایی بودند که از او بزرگ می کردند'

براهنی به آذین را عقب مانده می داند و کسریای را بی سواد و در مورد نگاه شاملو به زن در آن آثار می گوید:
'شاملو وقتی آیدا را می نویسد ایدا آن پایین است وقتی زن حرف می زند زن را پایین می نگارد و حرف می زند همیشه عشق تبدیل می شود به تحقیر طرف مقابل یعنی او مال من است و من هرکاری بخواهم می توانم با او بکنم.'
این ها تمام حرف های براهنی نیست اما همین ها کافی است تا طرفداران و سینه و چاکن شاملو و دیگران پاشنه هایشان را بالا بکشند و حداقل برای حفظ رُز روشنفکری به او حمله کنند. اینجا قصد دفاع از هیچ یک از طرفین این دعوی خانوادگی را نداریم اما در این جدال نکات جالبی وجود دارد .

در پاسخ های که به براهنی داده شده است دودوزه باز بودن شاملو پذیرفته شده و کسی از طرفداران او هم مدعی نیست که شاملو وقتی سعی می کرده در میان نخستین بزرگ ایوزسیال بگیرد دستش در جیب فرج پهلوی نبوده است .

وقتی شامل در ۵۶ به آمریکا سفر می کند در مجامع دانشجویی مدعی می شود ایران را با قصد اعتراض ترک کرده است این در حالی است که شاملو در زمان واحد و همه ماهه از رادیو تلویزیون، کانون پرورش فکری کودکان، وزارت فرهنگ و هنر، بنیاد پهلوی، رشتت وزیر، دانشگاه بوعلی، دفتر فخر پهلوی و چند سازمان دولتی و خصوصی دیگر

مبالغ قابل توجهی دریافت می کرده است و این پرداخت ها تا دی ماه ۱۳۷۰ ، آخرین ماه اقتدار خاندان پهلوی برای او به خرج از کشور حواله شده است .
به هر حال با توجه به اشتراک نظر با هواداران شاملو در مورد نزدیکی او به دربار پهلوی از این موضوع عبور می کنیم و به مباحث دیگر پرداخته می شود .

نخست اینکه تندی رفتار براهنی با دوستشان یادگار مجله فرودسی است که در آن شبه روشنفکران با بدترین الفاظ با یکدیگر گلایوز می شدند. براهنی می نوشت :
'نادیروز عداوت فحش است و همیشه به فرقیابش فحش می دهد و این شاید ناشی از یک بیماری روانی است ... نادیروز سارق ادبی است.'
نادیروز هم جواب می داد:
'براهنی شاعر نیست ... چیزی از مبتذل اثر تان رامتیکی نمی گذارد براهنی نقد نیست فحش است براهنی فارسی نمی داند ... و این جنگ زرگری با صحنه گردانی و آتش بیاری خود رضا براهنی با دیگران همین طور ادامه می یافت . اما مجله ای از این موضوع عبور می کنیم و به مباحث دیگر پرداخته می شود .

در شماره جدید یادداشتی را در پاسخ به براهنی و در دفاع از شاملو به چاپ رسانده که قایل تأمل است. نویسنده این یادداشت آورده است:
'برخی از نویسندگان و بزرگان او اشلاملو! از زمانی که در قید حیات بود بزرگ ترین شاعر بعد از حافظ خواندند. " اما توضیح نمی دهد منظورش کدام حافظ است؟! همان حافظی که شاملو افق و از افق بسیاری از شاعران متوسط روزگار ما محدودتر دانسته است . یا حافظی که وقتی شاملو دیوایش را توضیح و منتشر می کند صدای حافظ شناسان در می آید و

حتی شهید آیت . ام مرتضی مطهری را بر آن می دارد که یادداشت مفصلی در دفاع از ساخت حافظ بنویسد. شاملو تعابیر عرفانی که حافظ از آن ها بهره برده است را تفسیر به ظاهر می کند و چنان پیش می رود که دوست شاعرش ، نعمت میرزازاده در مورد او می گوید : حافظ شاملو یک شرمساری ملی است .

نویسنده یادداشت مذکور که در مقدمه دفاع از شاملو او را کشانده است تا سطح کجای کتابخانه عوام الناس نشسته عوام الناس یعنی همان هایی که دیوان حضرت گورستان عمومی دفن نکنند، بگذارد دستکم پس از مرگ آزروزی من ، به دور ماندن او و عام خواهی مغایر اصول جریان شبه روشنفکری است و دون نشان آنها که خدای نکرده اقبالی میان مردم ببانند ! در همین ارتباط شاملو احساسات خود را نسبت مردم در این جملات نشان داده است:
'شعرا ها یا مترخرف . اگر مترخرفند که چه می کردند نازند و اگر خویند که حیف شعر خوب برای مردم ..."

یا :
'تنها آزروزی که برایم مانده این استست که پس از مردن ، لاشه مرا در گورستان عمومی دفن نکنند، بگذارد دستکم پس از مرگ آزروزی من ، به دور ماندن او مردم و پلیدی هایشان بر آید . مردمی که از ایشان متنفرم . من وظیفه ای برای خود در قبال این مردم نمی شناسم.'

نویسنده در جای دیگری از یادداشت خود می نویسد :
'یک بار یادداشتی از شاملو خواندم که از قلم های رنگبو به عنوان سینمایی مورد علاقه خود یاد می کرد . احتمالاً شاملو سینما را خوب نمی شناخته یا آن را جدی نمی گرفته اما سینما ناشناسی او چه اثر مهمی در ارزیابی ما از کارنامه او دارد'.

نویسنده بنا دارد با این مقدمه نتیجه بگیرد که حالا که سینما شناسی شاملو اثری در ارزیابی او ندارد پس سیاست وزوزی او و یا به قول براهنی دودوزه بازی او هم ربطی با شاعریش ندارد. که البته این صغری و کبری چندان با تأثیری در بهبود حال شاملو نمی گذارد. چه اثر او در بخش اول، یعنی ارتباط شاملو با سینما می بینیم که

این اشعار شبهه روشنفکر دستی هم به آتش سینما برده و هرچند چیزی جز سوختگی و تاول نصیب نشده اما نام خود را به عنوان مستند ساز، فیلمنامه نویس، کارگردان، تهیه کننده و حتی بازیگر در تاریخ فیلمفارسی ایران ثبت کرده است. .
تاریخی که هرچند خود او هم نمی تلاش می کرد که اینها را از گذشته خود پاک کند اما نتیجه نداشت .
نابلدی ها و ناتوانی های کسی که تا این سطح در سینما حضور داشته را نمی توان با یک جمله سینما را خوب نمی شناخته یا جدی نمی گرفته یاد و فروع کرد و آن وقت از او به عنوان "عَول فرهنگ" نام آورد. در ادامه این موضوع باید توجه نمود اگر کسی پپی روشنفکری به لبش بگذارد و کلاه ایوزسیونی بر سر، بعد دستش را تا رنج بچلاند در جیب فرج پهلوی دیگر نمی شود گفت "قطاف ضعف انسانی" بلکه به رخ زبان براهنی باید از اصطلاح دودوزه بازی برای نمایاندن شخصیت او استفاده کرد.
نویسنده یادداشت تلاش کرده به زعم خود نقاط منفی زندگی جلال آل احمد را به رخ براهنی بکشد و یا با طعنه به چشم طرفداران وطنی جلال بیابورد اما جای خالی انصاف را به وضوح می توان حس کرد .
چه آنکه تأثیر گذاری کج روی های شاملو کجا و بازتاب سلابق و علایق آل احمد که شاید به مذاق بعضی ها خوش نیاید کجا! این مصاحبه و این یادداشت آغاز خوبی است، چه آنکه جریان شبه روشنفکری در ایران نیاز به بازشناسی مجددی از خود دارد تا شاید با تغییر منش و رفتار جایگاه مناسبی در طول تاریخ و تاریخ برای خود دست و پا کند بلکه و شاید... مقبول جامعه قرار گیرد.

ادبیات فارسی و اصلاح سبک زندگی ایرانی

ادبیات و دیدن روح ایمان در زندگی

- فهیمه بافنده**

ایمان در اشعار سعدی

سعدی چونان معلم اخلاقی است که در غزل ها و قصایدش، انسان تپش های پر احساس قلب زندگی را آشکارا درک می کند. وی تمامی تجربه های حیات انسانی از جمله جلوه های عشق و شور و درد و مهر و یاس و امید و اندوه و شادی را در اشعارش به تصویر کشیده است. نزد شیخ اجل، ایمان وسیله ای است که انسان را به کمال آدمیت می رساند. شیخ اجل، دانش و تقوا را دو اصل جدایی ناپذیر از زندگی انسان می داند و معتقد است امنیت و آرامش که از ملزومات اصلی یک زندگی اسلامی است، بدون داشتن این دو ثروت و سرمایه گران بها محقق نخواهد شد. وی معتقد است اساس زندگی انسان بر محور ایمان و خردورزی قرار دارد و این ارزش هاست که سبک زندگی انسان را متعالی می گرداند و به زندگی وی معنا و جهت می بخشد:

ایمان در اشعار مولانا

بزرگ سخن -سختن مولانا از جمله شعرهایی است که بیت بیت اشعار وی سرشار ازدرست حکمت و ادب ومعرفت برای خودشناسی و در نهایت خدانشناسی انسان در مسیر زندگی است. مولانا در اشعار خویش اسرار و رموز سعادتمندانه زیستن در پرتو خدامحوری و ایمان خالصانه را به زیبایی و با مهارت استادانه ای بیان کرده است. شاید به جرات بتوان گفت مثنوی معنوی، دیوان شمس و دیگر اشعار جلال الدین بعد از منابع ارزشمند دینی و الهی، بهترین و بالاترین نسخه برای داشتن یک زندگی ایده آل و اسلامی است. به عنوان نمونه سروده معروف (دلا نزد کسی بنشین که او از دل خبر دارد)(جمله شاعری است که در آن مولانا سبک زندگی اسلامی و الهی را به زیبایی به تصویر می کشد و تمام اسرار خردمندانه زیستن در سایه سار نور ایمان و عبودیت او با کلامی نافذ و دلنشین بیان می دارد. مولانا در این سروده از دل بیبارد و منور به نور ایمان به عنوان چراغ یاد می کند و تنها راه

سنگاری و سعادت لدی انسان را ایمان به خدای احد و واحد می داند. نگاه مولانا به سبک و شیوه زندگی کاملا برخاسته از تمایلات ووفطرت درونی هر انسان آزاده و پاک سرشتی است که خود را از قید و بند و اسارت دیو نفس رسته ونور ایمان را جریز راه خویش ساخته است. جلال الدین ترکیه نفس و خودسازی را اولین گام در مسیر سیر وسلوک که باطن زندگی انسان خدامحور است، می داند. او با اشعار نفذ خویش نقاب از چهره دنیا بر می کشدو شیوه خردمندانه زیستن و کسب توشه آخرت را به انسان می آموزد و از طرفی به آفت و خطرات پیش روی انسان در مسیر پرمخاطره اشاره می کند و چهل و نادانی و بیروزی از هوی و هوس را از ظلمات راه و سبب حیرت و گمگشتگی انسان در مسیر زندگی می داند :

دلا نزد کسی بنشین که او از دل خبر دارد

به زیر آن درختی رو که او گلهای تو دارد

درین بازار عطاران، مرو هر سو چو بی کاران

به دکان کسی بنشین که در دکان شکر دارد

ترازو کی ندرای پس تو را، زوره روز زنده هر کس

یک قلبی بیاراید، تو بنهاری که در دار

نه هر کلکی شکر دارد، نه هر زیری زیر دارد

نه هر چشمی نظر دارد، نه هر بحری گهر دارد

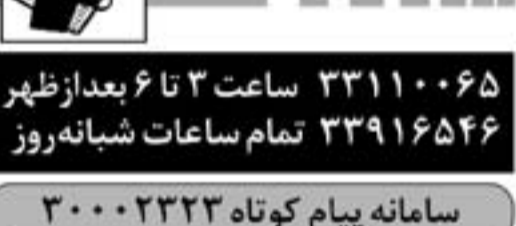
چراغ است این دل بدمد، باز تو دانش می دار

ازین یاد و هوا بگذر، هوابش شور و شر دارد

چو تو از باغ بگذشتی، مقیم چشمه ای گشتی....

کیهان و خوانندگان

سامانه پیام کوتاه ۳۰۰۰۲۳۲۳

نخواهند پذیرفت.

* به ملت انقلابی مصر و ارتش مردمی آن که دستاوردهای سال قبل انقلاب یاسدسازی کنند و نگذارند نامحرمان و عمال رژیم گذشته دوباره بر کشورشان سیطره پیدا کنند.

یک ایرانی

* کشور مستقل ایران نیازی به توصیه‌ها یا فشارها یا ادعای قانون مدار بودن کشورهایی مثل آمریکا، انگلیس یا فرانسه را ندارد و افکار مصلحت بداند بهتر می‌داند که چه کاری انجام دهد، فلذا فضولی موقوف!
یک شهروند
* اگر کشوری دست و پای تریورست را قطع کند آن وقت غربی‌ها ندای واقتونا سرمی‌دهند، کودک‌کشی برای آمریکا و اروپا مثل آب خوردن است. قانونی که این جنایتکاران از آن حمایت می‌کنند، هرگز ایران خود را تابع آن قانون نخواهد دانست.

رضا سربای

* از آنجا که کشورهای اروپا و آمریکا در سراسر جهان دست به جنایت‌های متعددی می‌زنند حقیقتاً قانون مترقی و مدون پیش آنهاست!

* سازمان‌های بین‌المللی و نهادهای حقوق بشر و شورای امنیت به این برخورد دوگانه کشورهای اروپایی و غربی را در مورد کشور سوریه و حراست‌های بانک‌ها بیشتر نظارت شود اگر عملکرد صحیحی داشته مالی باید جویگو باشند دیگر رسوایی این نهادهای بین‌المللی بیش از پیش برای مردم جهان عیان شد.

غلامرضا عونی

* چرا در آموزش و پرورش پاداش بازنشتستگی را یک سال پس از پایان خدمت به معلمان بازنشتسته می‌پردازند؟

یک فرهنگ‌ی بازنشتسته

* مسئولان مسکن مهر در پردیس از واگذاری واحدهای آماده تحویل به برخی از متقاضیان که پول مورد نیاز را به پرداخت کرده و اقساط را هم داده‌اند خودداری می‌کنند و واحدها را به صورت گزینشی به افرادی که خودشان می‌خواهند تحویل می‌دهند. لطفاً رسیدگی شود.
کدخدازاده

* با حقوق کارمندی هر چه پس‌انداز داشتم هزینه مسکن مهر شهرک پرند کرده‌ام. در حال حاضر علاوه بر آنکه واحدهای مسکونی پروژه را گران کرده‌اند زمان تحویل آنها را نیز به تأخیر انداخته‌اند. درخواست داریم رسیدگی شود.

۰۹۱۲-۳۷۴۲

* مجتمع تربیتی متفین که بیش از ۹۰ سال سابقه در تربیت ایتم دارد و در حال حاضر ۶۰۰ دانش‌تر و پسر یتیم در این مرکز مشغول تحصیل هستند قرار است به دستور رئیس اوقاف تهران جمع‌آوری شود. در ضمن تعدادی از کارکنان و کارگران این مجتمع نیز اخراج شده‌اند. درخواست ما این است که جلوی این کار گرفته شود.

۰۹۱۹-۵۷۹۸

* چه ضرورتی دارد اتوبوس‌های درون‌شهری و بیرون‌شهری در ساعت‌هایی که در ایستگاه‌های مبدأ متوقف هستند در حالت روشن باشند که هم اسراف در مصرف سوخت صورت بگیرد و هم محیط زیست آلوده شود. درحالی که می‌توان جلوی این کار را گرفت معلوم نیست چرا کوتاهی می‌شود؟

۰۹۱۹-۷۹۰۲

* در سال ۱۳۷۳ در شهر مرزی اشنویه آذربایجان‌غربی از ناحیه دو طرف بدن مجروح شدم توان کار کردن را ندارم تا خانواده ۵ نفره‌ام

را اداره کنم. تمام مدارک و مستندات هم موجود است. از مسئولین دولتی انتظار دارم که به مشکل بنده رسیدگی نمایند.

کمال فراشی

* اتفاقات اخیر مجلس و دولت و برخورد سران قوا و هشدارهای ولی‌فقیته نشان داد که «اگر ولایت فقیه نباشد» چه دیکتاتوری‌هایی رخ می‌دهد و با ولایت است که حقوق مردم تضمین می‌شود.

عدالی از سمنان

* به آقای دکتر علی مطهری بگویند قبلاً هم کسانی برخلاف فرمایش امام خاتمه‌ای حرف زدن و موضع گرفتند و عاقبت به خیر نشدند. رهبری فرمودند استیضاح اخیر اشتباه بود. شما می‌گویید اشتباه نبود؟!

۰۹۱۹-۴۵۱۴

* از زحمات خانم تاجیک ایچران فرمانده پایگاه بسیج شهیدیه عیشرت اسکندری روستای علی‌آباد قشقایی ورامین در تأسیس و راه‌اندازی پایگاه و تلاش برای برگزاری یاد شهدای روستا تقدیر و تشکر می‌شود.

* از افراد خیر و نیکوکار درخواست می‌کنم در پایان سال جاری برای رضای خدا کمکمی به من بیمار اعصاب و روان که توان پرداخت اجاره منزل خود را ندارم بنمایند.

۰۹۲۸-۸۸۰۸

* هرگز به غیرجانان ما جان نمی‌فروشم
جان می‌دهم اما جانان نمی‌فروشم
دشمن اگر بخشد کاخ سفید خود را
بم من موی رهبر؛ بر آن نمی‌فروشم

* متأسفانه در شبکه ۵ صدا و سیما در برنامه «به خانه برمی‌گردیم» تبلیغ یک نوع ظروف غذا می‌گردد که هم گران است هم دره‌ایش کیفیت ندارد.

۰۹۱۹-۹۰۵۹

* از مسئولین امر انتظار می‌رود نسبت به عملکرد ضعیف برخی از حراست‌های بانک‌ها بیشتر نظارت شود اگر عملکرد صحیحی داشته باشند بعید است این قدر اختلاس‌ها صورت بگیرد.

۰۹۱۰-۰۲۲۴

* برخی از افرادی که سهام عدالت گرفته‌اند را می‌شناسم که چند منزل و چندین خودرو دارند ولی یکی هم به نان شب محتاج است و ولی سهام عدالت نگرفته است؟! چرا؟

۰۹۱۸-۲۳۷۵

* به دل گفتم که ای دل مکتبیت چیست
امیر کاروان و مذهبیت کیست
کدام انسان برتر مرشد توست
امام تو اگر سیدعلی نیست

هومطنی از تهران

* از خود گذر کنیم که این خوان آخر است
این انقلاب بینه همی عباس و اکبر است
تحریم می‌کنند که تسلیمان کنند
غافل از اینکه دل به بلاها شناور است

* بیم هلاک نیست کسی را که از ازل
چشم امید او به خدای پیغمبری(ص) است
با سکه و دلار نداریم هیچ کار
ما را به سر هوی اشارات رهبر است

۰۹۱۲-۳۲۱۴

* در شرایط سخت اقتصادی فعلی کشور که تحریم‌ها تشدید شده پیشنهاد می‌شود سواخ ۵۳میلیون تومانی حساب‌های قرض‌الحسنه بانک‌ها به ۳میلیون تومان تقلیل پیدا کند تا تعداد بیشتری از هم‌وطنان از این جویایز بانک‌ها برخوردار بشوند و بتوانند به یک گوشه از زخم‌های زندگی خودشان بزنند.

گودرزی از اصفهان

* مسئولین و سران قوا مثل اینکه یادشان رفته سوگند خورده‌اند در خدمت مردم باشند چرا مثل دو مریبی فوتبال وقتی در اداره تیم و مسؤولیت خویش کم می‌آورند به یکدیگر پرده و شلوغ‌کاری راه

صفحه ۷

یک شنبه ۶ اسفند ۱۳۹۱

۱۳ ربیع الثانی ۱۴۳۴ – شماره ۲۰۴۳۸

شهید لوتپی(فلسطین) - معلم(شاعر) - آل احمد(نویسنده) - حسن حسینی(شاعر) - منشی کشتانی(شاعر) - لوتپلعل علی(نویسنده) - شهید رسول کهنورد(هائکی) - عسکرمراد(نویسنده) - حمید سروری(شاعر) - مهرداد اوستا(شاعر) - آکر حقیقی(نویسنده) - فرج الله گلشور(فلسطی) - سمرقده رفیعی(شاعر) - سوده‌نار(شاعر) دابنویست - علی نصیریان(بازیگر) - حمید محمدی(فلسطی) - شادروز عمران خلیلی(شاعر)

را دارد. گمشود دیوان حافظ به معنای قدم نهادن در وادی معارف و اخلاقیات است. از جمله شاخسار ها و معیارهای اندیشه حافظ که در اشعار وی درخشش خاصی دارد، توجه به ارزش های معنوی و پایه های دینی و منزلت والای خرد و دانش در زندگی انسان است.لسان الغیب معتقد است که اگر انسان خودش را در راه دستیابی به هدفی غیر از تعالی و کمال که در پرتو عبودیت خداوند امکان پذیر است، به کار گیرد و جان و قلب خویش را از آلائش ها پاک نسازد، این چنین عملی در زندگی برای او کارساز نخواهد بود و زمینه رشد و کمال واقعی انسان را فراهم نمی کند. به نظر حافظ علم و دانش با تهذیب نفس، معرفت، بصیرت و اخلاص عملی همراه نباشد، بزرگ ترین مانع در رسیدن به موفقیت حقیقی و سبب سلب توفیقات معنوی و در نتیجه نرسیدن به کمال روحی و معنوی انسان در عرصه زندگی می شود.

کمتر از ذره نه ای پست مشو مهر بورز

تا به خلوتگه خویشد می خورخ بزوز

حافظ می گوید زندگی در این دنیا مرحله تکاملی است و باید در این زندگی چند زوره جهت تکامل و پیوستن به حقیقت مطلق و رسیدن به معشوق ازلی، در تعالی روح و تصفیه جان و گسیختن از قیود جسمانی و حیوانی و تحصیل گوهر کمال گوشه‌داری و پایه های معنوی را شناخت و در جهت ارتقای سطح معنوی زندگی، آنها را استحکام بخشید:

علامت همت آنم که زیر چرخ کوب

زهر چه رنگ تعلق پذیرد آزاد است

زیر باربند، درختان که تعلق دارند

ای خوشا سره که از بند هم آزاد آمد

فاش می گویم و از گفته خود ناشدم

بنده ششمم و از هر دو جهان آزادم

علم و ایمان دو بال پرواز در آسمان زندگی است و یکی به تنهایی قادر به رساندن انسان به مقصود نیست، بلکه با یاری هستن از هر دوی آنهاست که انسان می تواند مسیر خیر و سعادت را در زندگی بیپیمایه‌ایز این رو حافظ نیز ارزش علم و دانش در سایه ایمان به پروردگار را بسیار بالا می داند، تا جایی که ادعا می کند هر کس تنها به قدر دانش و کمال خویش قدرت درک و بصیرت در زندگی می یابد و می تواند به آستان جانان نظر افکند و با کسب معنویت و نورانیت جان و دل و فکر و ضمیر خویش را برای عاشقانه زیستن صیقل بخشد و سبک زندگی خویش را جلوه ای عالمانه و عبادانه بخشد.

تورا آشنان و معشوق هیچ نظر کجا بیند

به قدر دانش خود هر کسی کند ادراک

از سبوی لسان الغیب بالاترین حجاب و مانع آدمی در راه رسیدن به بالاترین درجه معنویت در علم و دانش را داخل خودخواهی و خودپرستی انسان در مسیر زندگی می داند. از آنجایی که غرور و انایت یکی از صفات مذموم و بسیار ناپسند در زندگی است که باعث انفصال و جدایی و تنهایی و محرومیت صاحب این صفت از خیرات و برکات حالت تواضع و فروتنی می شود، حافظ در میدان سلوک معنوی نیز بزرگ ترین مانع رسیدن به کمال حقیقی و نور ایمان را خودخواهی و غرور می داند:

میان عاشق و معشوق هیچ حایل نیست

تو خود حجاب خودی حافظ از میان برخیز

اعتقاد حافظ براین است که مبانی و اصول اخلاقی رایزیده ایمان و تقوی انسان در زندگی است و میان این دو امر ارتباطی ننگناکت و غیرقابل انکار برقرار است تا جایی که در ترسیم یک زندگی موفق، ایده آل و سعادتمندانه نقش ایمان و پرهیزگاری به مثابه شالوده و ستون اصلی نگهدار و حافظ دوام و بقای آن زندگی است.وی معتقد است رفتارها و ویژگی های ناپسند که بازتاب ظلمات درون انسان است با خاموش شدن شعله ایمان در چراغ دل بروز و ظهور می یابند و سیمای زندگی انسان را نابیزا و ناکارآمد می سازند.

نویهار است در آن کوش که خوشدل باشی

که بسی گل بدمد، باز تو در گل باشی

من نکویم که کنون با که کشین و چه بنوش

که تو خود دانی اگر زیر ک و عاقل باشی

می‌اندازند.
 • ۱۷۹۰–۰۹۱۶
 • تومبیل چینی ۱۴ هزار دلار در داخل خودروهایی به قیمت ۸۵میلیون تومان فروخته می‌شود یعنی چیزی در حدود ۵۰میلیون تومان اضافه از مردم دریافت می‌کنند. عرض بنده این است که این مقدار پول دریافتی اضافه بر قیمت واقعی به جیب چه کسی می‌رود و چرا؟
 • بعضی از شرکت‌ها حیا و عفت عمومی را کنار گذاشته برای مشترکین تلفن همراه آگهی‌های تبلیغ کرم تقویت‌کننده توان جنسی با الفاظ و عبارتهای تحریک‌آمیز ارسال می‌کنند چرا باید اجازه بدهند یک عده با زیر پا گذاشتن اصول اخلاقی به پول برسند.
 • ۹۲۸۴–۰۹۱۲
 • در تیر ماه امسال به پرداخت ۲۵میلیون تومان یک دستگاه خودرو لیفان از کارخانه کرمان موتور خریداری کردم. قرار بود در آذرماه تحویل بدهند ولی تا الان که یک ماه به پایان سال ۹۱ مانده خلف وعده کرده‌اند و از همه بدتر پاسخشگو نیز نیستند به کجا شکایت بکنیم.
 • یک هم وطن <p> * از زندانیان زندان کرمانشاه هستم از اینکه پیام و گلابه بنده به عنوان یک زندانی را در روزنامه مورخ ۱۶ آبان ماه امسال چاپ کردید تقدیر و تشکر می‌کنم. در حال حاضر درخواستم این است که بتوانم رئیس زندان‌های کشور تمام تلفتی داشته باشم با بتوانم بعضی از مشکلات و نارسایی نامتناه این شهرستان را برای ایشان بازگو بکنم بلکه برای رفح این مشکلات چاره‌اندیشی شود.</p>
 • ولی خانی <p> * برای رفح ایهام در مورد بازداشت طلبه عدالت‌طلب سیرجانی توسط دستگاه قضایی کشور پیشنهاد می‌کنیم منظره‌ام‌ای با وی بر گزار شود و سیمای جمهوری اسلامی پخش کند تا مردم در جریان حقیقت موضوع قرار بگیرند.</p>
 • ۹۰۵۵–۰۹۱۳
 • انقلابی را که پیروزی آن مبداء بیداری اسلامی در جهان و زمینه‌ساز ظهور امام زمان (عج) می‌باشد چگونه می‌توان با مسائل مادی ارزیابی کرد. معیار ارزشیابی این انقلاب باید متناسب با خود باشد.
 • ۸۳۳۲–۰۹۱۲
 • گروهی از فرزندان شهدا که حتی پدران خویش را ندیده‌اند امروز در اداره زندگی مشکل پیدا کرده‌اند. آیا این گروه حق دارند از مسئولین سوال کنند چرا در حق آنان کاری انجام نمی‌دهند.
 • ۸۵۴۹–۰۹۱۸
 • برخی ساده‌اندیشان فکر می‌کنند داستان سوریه بر سر ماندن یا نماندن بشاراست. است. متأسفانه گول تبلیغات هدایت شده غرب را خورده‌اند اگر فقط به دلایل بی‌شماری تمام سران مستبد جهان و منطقه علیه سوریه فکر کنند متوجه خواهند شد که دعوا برای حذف ملتی انقلابی است که مدافع مقاومت فلسطین بوده و به هیچ قیمتی حاضر به کناره‌گیری از آرمان‌هایشان نیستند.
 • علی نصیری <p> * از مدیر مجتمع مارال ستاره در آزاد راه قم – کاشان به دلیل نمازخانه خوبی که دتارک دیده‌اند تشکر می‌کنم.</p>
 • محمد مینبی <p> * به دلیل مشکلات شدید مالی با ۲۷ سال سابقه خود را بازنشتسته کردم از مسئولین آموزش و پرورش درخواست می‌شود قبل از پایان سال پاداش پایان خدمت ما را پرداخت کنند.</p>
 • معلم منطقه ۹ تهران
 • لطفا مسئولین امر بفرمایند این تورم کمربتنک تا کی ادامه دارد؟ بانی آن کیست؟ مردم چقدر باید تحمل کنند. تحمل جنگ ۸ ساله خیلی ساده‌تر بود چرا که مردم می‌دانستند یا کی در جنگند.
 • ۹۹۲۵–۰۹۳۷
 • دو اصلاحات در کشور ما موجب گسترش فساد و بی‌بند و باری شد. یکی اصلاحات ارضی شاه ملعون قبل از انقلاب که کشاورزی را فاسد کرد و جریان اصلاحات دوم خردادیه که دین و اخلاقی را فاسد کرد.
 • ع – سفیرابی